

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/37/99

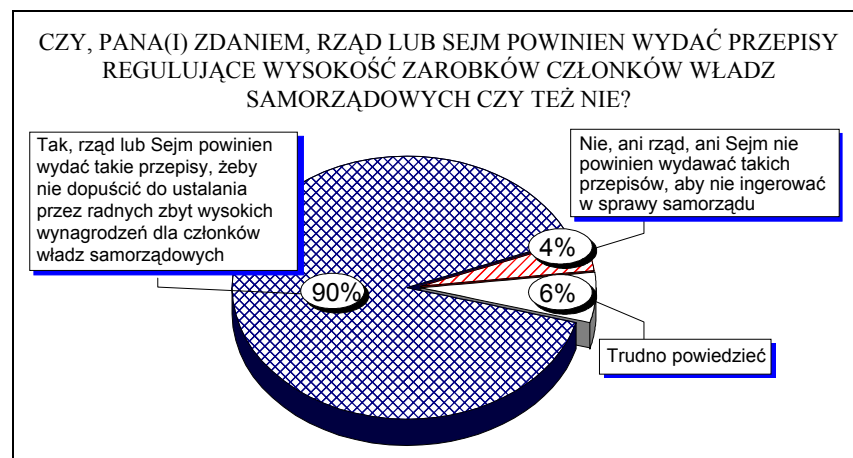
OPINIE O ZAROBKACH WŁADZ SAMORZĄDOWYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Projekt prawnego ograniczenia wysokości uposażeń samorządowców spotyka się z powszechnym poparciem społecznym. Jedynie nieznaczny odsetek ankietowanych jest mu przeciwny, argumentując, że władze centralne nie powinny ingerować w sprawy samorządu.

- Co drugi respondent nie zgadza się z opinią, że wysokie wynagrodzenia członków władz samorządowych mogą zapobiegać korupcji w samorządach. O jej słuszności przekonany jest natomiast więcej niż co trzeci (37%) badany.
- Blisko dwie trzecie ankietowanych uważa za zawyżone zarobki osób pełniących w samorządach funkcje wykonawcze, takie jak burmistrz i starosta, a ponad połowa za zbyt wygórowane uznaje uposażenia radnych gminnych. Z zestawienia średnich postrzeganej i postulowanej przez respondentów wysokości wynagrodzeń w samorządach (radnego, burmistrza i starosty) wynika, że w odczuciu społecznym ich zarobki powinny być mniej więcej o jedną trzecią niższe niż wyobrażenia o nich.

W ostatnim okresie do opinii publicznej docierały doniesienia o wysokich zarobkach władz samorządowych, przekraczających niejednokrotnie uposażenia władz państwowych, w tym także prezydenta i członków rządu. Wobec niewielkiej skuteczności apeli o obniżenie wynagrodzeń, kierowanych do samorządowców, pojawiła się inicjatywa ustawowego ograniczenia wysokości zarobków w samorządach (projekty ustaw w tej sprawie złożyły w Sejmie AWS i SLD). Mimo że wiele osób, w tym także spośród samych zainteresowanych, zgadza się z opinią o zbyt wysokich wynagrodzeniach w samorządach, ustawowa regulacja tej kwestii budzi wątpliwości. Przeciwnicy tej idei uważają, iż ograniczenie zarobków przedstawicieli władz samorządowych za pomocą regulacji prawnych stanowiłoby naruszenie uprawnień samorządów i byłoby niezgodne z konstytucją. Kwestię wysokości wynagrodzeń w samorządach poruszyliśmy w jednym z naszych ostatnich sondaży¹.

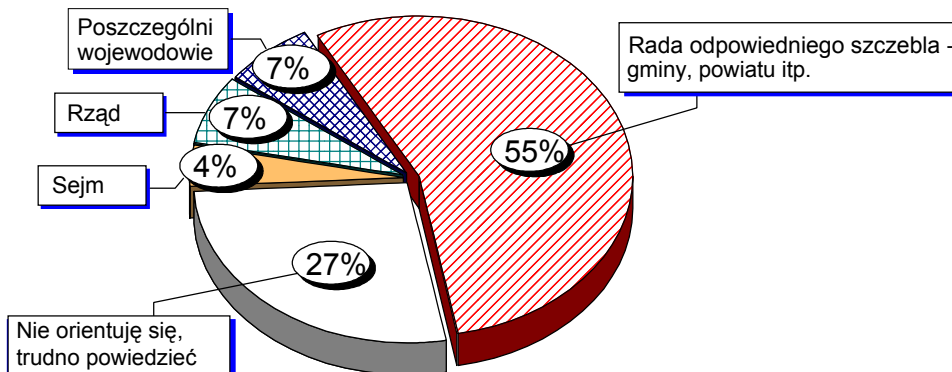
KTO USTALA PENSJE W SAMORZĄDACH

Mimo iż w ostatnich tygodniach media dość często zajmowały się kwestią wynagrodzeń w samorządach, znaczna część ankietowanych nie wie, kto ustala zarobki władz samorządowych. Orientację w tej sprawie wykazuje 55% ankietowanych, przede wszystkim osoby zainteresowane polityką, a więc lepiej wykształcone.

---

¹ Badanie „Omnibus”, 24 lutego - 1 marca '99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłej ludności kraju (N=1058).

RYS. 1. OSTATNIO WIELE SIĘ MÓWI O ZAROBKACH CZŁONKÓW WŁADZ SAMORZĄDOWYCH - RADNYCH, WÓJTÓW I BURMISTRZÓW, STAROSTÓW POWIATOWYCH, MARSZAŁKÓW SEJMIKÓW WOJEWÓDZKICH ITP. KTO, PANA(I) ZDANIEM, USTALA WYSOKOŚĆ WYNAGRODZEŃ CZŁONKÓW WŁADZ SAMORZĄDOWYCH?

POSTRZEGANE A POSTULOWANE ZAROBKI SAMORZĄDOWCÓW

Aby sprawdzić, w jakim stopniu postrzegane uposażenia władz samorządowych są zgodne ze społecznym poczuciem sprawiedliwości, zapytaliśmy ankietowanych, ile - ich zdaniem - zarabiają, a ile powinni zarabiać wybrani członkowie władz samorządowych: radny gminny, starosta i burmistrz². Respondenci mieli całkowitą swobodę w podawaniu wysokości ich zarobków. Zestawienie średnich wartości postrzeganych i proponowanych uposażeń w samorządach wskazuje, iż w społecznym przekonaniu są one zbyt wygórowane. Postrzegane zarobki są średnio mniej więcej o jedną trzecią wyższe od postulowanych przez respondentów. Przy czym nieco większe zastrzeżenia wzbudziła wysokość uposażeń osób pełniących w samorządzie funkcje wykonawcze: burmistrza i starosty, nieco mniejsze zaś - radnych gminy. Porównując wysokość postrzeganych i postulowanych zarobków przedstawicieli samorządu można ponadto stwierdzić, że blisko dwie trzecie ankietowanych opowiada się za zmniejszeniem uposażeń burmistrza i starosty, a ponad połowa respondentów chciałaby obniżenia zarobków radnych gminy.

² W opracowaniu jest komunikat na temat postrzeganych i postulowanych zarobków w różnych grupach zawodowych.

Tabela 1

Członkowie władz samorządowych	Zarobki		Zarobki postrzegane w stosunku do postulowanych		
	postrzegane	postulowane	za duże	odpowiednie	za małe
	w złotych		w procentach		
Radny gminny	2435	1692	52	34	14
Burmistrz	5559	3544	63	30	7
Starosta	6012	3927	63	29	8

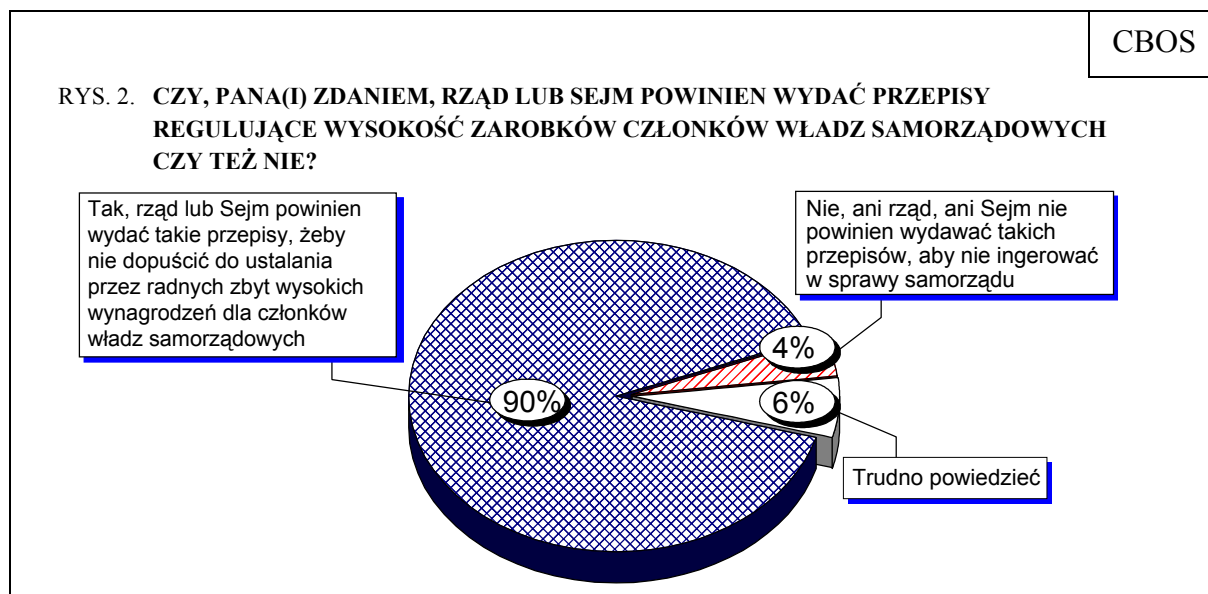
Ogólnie rzecz biorąc, postulatom ograniczenia zarobków członków władz samorządowych sprzyja niezadowolenie z własnej sytuacji materialnej. Za obniżeniem ich wynagrodzeń relatywnie częściej opowiadają się emeryci i renciści, osoby powyżej 65 roku życia, natomiast stosunkowo najczęściej akceptują je uczniowi i studenci oraz, generalnie, ludzie młodzi do 24 roku życia. Opinie o zbyt wysokich zarobkach na takich stanowiskach jak burmistrz i starosta są ponadto tym częstsze, im niższe wykształcenie ankietowanych. Wykształcenie nie wpływa natomiast w znaczący sposób na poglądy dotyczące zarobków radnych gminy.

Opinie o wynagrodzeniach burmistrza i starosty są ponadto zróżnicowane przez deklarowane poglądy polityczne oraz preferencje partyjne badanych. Nieco częściej budzą one zastrzeżenia - jako zbyt wysokie - wśród badanych o orientacji lewicowej niż prawicowej. W elektoratach partyjnych relatywnie najczęściej za nadzbyt wygórowane uważają je zwolennicy PSL, natomiast sympatycy UW stosunkowo najczęściej skłonni są je zaakceptować lub nawet podwyższyć.

Tabela 2

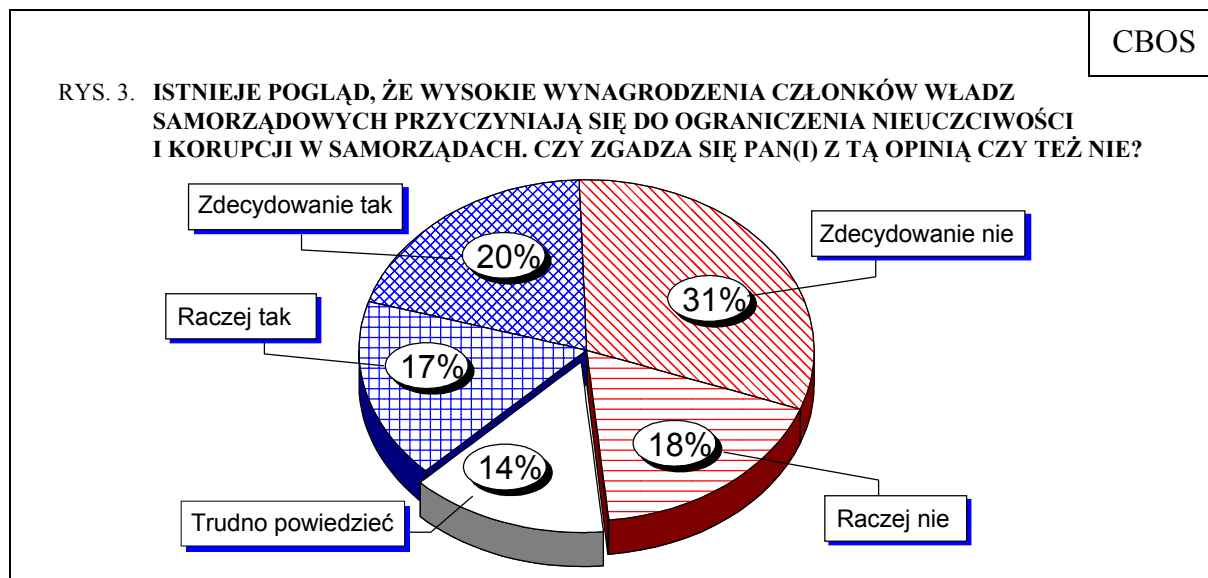
Potencjalne elektoraty	Postrzegane zarobki burmistrza w stosunku do jego zarobków postulowanych		
	za duże	odpowiednie	za małe
	w procentach		
PSL	79	14	7
SLD	67	23	10
AWS	62	33	5
UW	42	42	17

Projekt prawnego ograniczenia wysokości uposażeń samorządowców spotyka się z powszechnym poparciem społecznym. Jedynie nieznaczny odsetek ankietowanych jest mu przeciwny, argumentując, że władze centralne nie powinny ingerować w sprawy samorządu. Akceptacja regulacji wynagrodzeń członków przez Sejm lub rząd jest bardzo wysoka we wszystkich uwzględnionych w analizach grupach społecznych.

WYSOKOŚĆ WYNAGRODZEŃ A KORUPCJA

Jako uzasadnienie dla ustalania wysokich pensji w administracji samorządowej, a także państwowej przywołuje się niekiedy argument, że chronią one przed nieuczciwością i korupcją władzy. Choć ponad jedna trzecia ankietowanych (37%) podziela tego rodzaju argumentację, więcej osób (49%) nie zgadza się z nią.

Z opinią o tym, że wysokie wynagrodzenia radnych przyczyniają się do zmniejszenia korupcji w samorządach, szczególnie często polemizują osoby najlepiej wykształcone, w tym przede wszystkim przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji. W elektoratach partyjnych o nieskuteczności tego rodzaju zapobiegania korupcji stosunkowo najczęściej przekonani są zwolennicy Unii Wolności.

★

★

★

Opinie respondentów na temat zarobków samorządowców są zbieżne z głosem tych środowisk opiniotwórczych i polityków, którzy postulują prawne ograniczenie ich wysokości. Wprowadzenie tego rodzaju regulacji popiera aż 90% ankietowanych. Jednocześnie przeważająca część respondentów nie zgadza się z często przywoływaną opinią, według której

wysokie uposażenia członków władz samorządowych przyczyniają się do zapobiegania nieuczciwości i korupcji w samorządach. Z zestawienia średnich postrzeganej i postulowanej przez respondentów wysokości wynagrodzeń w samorządach (radnego, burmistrza i starosty) wynika, że w odczuciu społecznym ich rzeczywiste zarobki są mniej więcej o jedną trzecią wyższe od oczekiwanych, zgodnych ze społecznym poczuciem sprawiedliwości.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, rząd lub Sejm powinien wydać przepisy regulujące wysokość zarobków członków władz samorządowych czy też nie? 1 - Tak, rząd lub Sejm powinien wydać takie przepisy, żeby nie dopuścić do ustalania przez radnych zbyt wysokich wynagrodzeń dla członków władz samorządowych; 2 - Nie, ani rząd, ani Sejm nie powinien wydawać takich przepisów, aby nie ingerować w sprawy samorządu (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	90	4	6	1057
Płeć				
Mężczyźni	92	5	3	501
Kobiety	89	3	8	557
Wiek				
18-24 lat	83	7	10	151
25-34	90	6	3	186
35-44	93	3	4	198
45-54	95	3	2	213
55-64	92	3	5	137
65 lat i więcej	88	1	12	171
Miejsce zamieszkania				
Wies	88	4	8	388
Miasto do 20 tys.	98	1	1	136
od 21 do 100 tys.	90	3	6	210
101-500 tys.	91	5	4	176
501 tys.i więcej mieszk.	90	5	5	147
Wykształcenie				
Podstawowe	88	2	10	327
Zasadnicze zawodowe	92	4	4	312
Średnie	92	4	4	334
Wyższe	87	11	2	84
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	85	14	1	58
Prac.umysł.niż.szczebła	91	4	5	89
Pracownicy fiz.- umysł.	88	9	3	85
Robotnicy wykwalifikowani	87	6	7	94
Robotnicy niewykwalifik.	89	4	7	63
Rolnicy	98	0	2	50
Pracujący na własny rach.	90	7	3	50
Bierni zawodowo				
Renciści	90	2	8	144
Emeryci	93	0	7	194
Uczniowie i studenci	87	0	13	76
Bezrobotni	94	2	4	86
Gospodynie domowe i inni	93	5	2	65
Pracuje w:				
sferze budżetowej	88	5	7	118
sekt. państw., publicznym	91	5	4	100
sp. właśc. pryw. i państwa	85	15	0	72
sekt. pryw. poza rolnict.	91	4	5	168
prywatnym gosp. rolnym	97	1	2	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	92	1	7	219
276 - 399	93	3	4	138
400 - 549	94	1	5	227
550 - 799	92	2	6	141
Powyżej 799 zł	91	7	2	97
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	86	7	6	190
Średnie	90	4	6	485
Złe	93	2	4	379
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	94	2	4	79
Raz w tygodniu	89	4	7	532
Kilka razy w miesiącu	89	5	5	171
Kilka razy w roku	94	4	3	186
W ogóle nie uczestniczy	88	4	8	88
Poglądy polityczne				
Lewica	96	3	2	277
Centrum	93	5	3	265
Prawica	89	5	6	261
Trudno powiedzieć	83	3	14	252

Tabela 2. Istnieje pogląd, że wysokie wynagrodzenia członków władz samorządowych przyczyniają się do ograniczenia nieuczciwości i korupcji w samorządach. Czy zgadza się Pan(i) z tą opinią czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	49	14	1058
Płeć				
Mężczyźni	38	52	10	501
Kobiety	36	47	17	557
Wiek				
18-24 lat	36	50	14	151
25-34	37	49	14	186
35-44	42	50	8	199
45-54	40	50	10	213
55-64	30	60	10	137
65 lat i więcej	36	39	25	171
Miejsce zamieszkania				
Wieś	34	46	20	389
Miasto do 20 tys.	39	52	9	136
od 21 do 100 tys.	36	50	15	210
101-500 tys.	43	46	11	176
501 tys. i więcej mieszk.	39	57	3	147
Wykształcenie				
Podstawowe	34	43	23	328
Zasadnicze zawodowe	40	49	10	312
Średnie	40	51	9	334
Wyższe	30	65	5	84
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	21	70	9	58
Prac. umysł. niż. szczebla	39	50	11	89
Pracownicy fiz.- umysł.	50	46	5	85
Robotnicy wykwalifikowani	36	57	6	94
Robotnicy niewykwalifik.	39	42	18	63
Rolnicy	45	37	19	50
Pracujący na własny rach.	42	58	0	50
Bierni zawodowo				
Renciści	30	47	24	144
Emeryci	34	50	16	194
Uczniowie i studenci	40	47	13	76
Bezrobotni	42	45	13	87
Gospodynie domowe i inni	40	44	15	65
Pracuje w:				
sferze budżetowej	36	54	10	118
sekt. państw., publicznym	45	43	13	100
sp. właśc. pryw. i państwa	30	65	5	72
sekt. pryw. poza rolnict.	39	56	6	168
prywatnym gosp. rolnym	37	47	16	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	33	50	17	219
276 - 399	45	45	11	138
400 - 549	39	47	14	227
550 - 799	36	56	8	141
Powyżej 799 zł	44	48	8	97
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	37	50	14	190
Średnie	37	49	14	485
Złe	37	49	13	380
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	41	42	18	79
Raz w tygodniu	34	52	14	532
Kilka razy w miesiącu	42	44	13	171
Kilka razy w roku	43	46	11	186
W ogóle nie uczestniczy	32	53	15	89
Poglądy polityczne				
Lewica	39	51	10	277
Centrum	38	50	12	265
Prawica	40	54	6	261
Trudno powiedzieć	32	41	27	252